

Hallintojohtaja Terhi Wainio-Biese
Hallintopalvelut

Julkinen

Ympäristöministeriö
[Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

SYKE/2024/1346

Viite: VN/27126/2023

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen ympäristökeskuksen lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Hallituksen esitykseen sisältyvien ehdotusten tavoitteena on sujuvoittaa ja yhdenmukaistaa ympäristöllisiä lupamenettelyitä uudessa Lupa- ja valvontavirastossa sekä vahvistaa viranomaisen asiantuntemuksen hyödyntämistä ympäristöasioiden käsittelyssä. Tavoitteena on parantaa päätösten laatua, lisätä ennakoitavuutta ja vähentää tarvetta muutoksenhakuun. Ehdotuksilla vahvistetaan viranomaisen ennakkollista ohjausta ja neuvontaa, laajennetaan eräiden ympäristöllisten lupa-asioiden yhteiskäsittelyä, edistetään YVA- ja lupamenettelyiden nykyistä tiiviimpää yhteensovittamista sekä jatketaan vihreän siirtymän etusijamenettelyä.

Esityksellä ehdotetaan myös täytäntöön pantavaksi kansallisesti eräitä EU-säädösten lupamenettelyä koskevia säännöksiä esimerkiksi määräaikaisten seurantaan ja yhteyspisteviranomaisen nimeämiseksi. Säädösten edellyttämällä tavalla kansallisesti nimettävänä yhteyspisteviranomaisena toimisi uusi Lupa- ja valvontavirasto.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan kuin valtion aluehallinnon uudistusta koskeva lainsäädäntö (1.1.2026).

Samaan aikaan on lausuttavana ollut valtion aluehallintouudistusta koskeva lainsäädäntöhanke, jossa ehdotetaan säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakkeuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Lakiehdotukset sisältävät säännökset virastojen organisaatiosta,

johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Suomen ympäristökeskus on antanut oman erillisen lausuntonsa tästä lainsäädäntöhankkeesta, joka kytkeytyy vahvasti tässä lausuntopyynnössä ehdotettuihin lainsäädäntömuutoksiin.

Syke katsoo, että hallituksen esityksen tavoitteet ovat erittäin kannatettavia, mutta samalla on myös huolehdittava siitä, että näin ison hallinnollisen muutoksen yhteydessä huomioidaan riittävästi sen vaikutukset luontoon ja ympäristöön. Ympäristön tai luonnon tila ei saa heikentyä nykyisestä.

Pykäläehdotukset ja niiden perustelut

Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa

1 luku Yleiset säännökset

2 luku Yhteyspisteviranomainen

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

5 luku Yhteiskäsittely

6 luku Asioiden ratkaiseminen

7 luku Erinäiset säännökset

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Laki vesilain muuttamisesta

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

Ehdotettujen luonnonsuojelulain muutosten selkeä haaste on **ehdotus nykyisen kuuden kuukauden määräajan muuttamisesta kolmeksi kuukaudeksi Natura-arviointeja koskevissa viranomaisen lausunnoissa**. Natura-arvioinnit uudentyypisissä vihreän siirtymän hankkeissa ovat vaativia, ja hankkeiden määrän nopeasti lisääntyttä kokeneista luontoselvitysten laatijoista ja vaikutusten arvioijista on vajausta, jolloin viranomaisen lausunnot arviointien riittävydestä korostuvat. Epäselväksi jää, millaiset toimintaresurssit uuteen Lupa- ja valvontavirastoon tulisi luonnonsuojelulain mukaisiin tehtäviin verrattuna nykyisten ELY-keskusten resursseihin. Nykyiselläänkin vakinainen henkilöstö on näissä tehtävissä pieni, mikä ei mahdollista kattavaa yleisen edun valvontaa luontoa muuttavassa toiminnassa.

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio Valtioneuvoston asetusluonnoksessa **ehdotetaan ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja arviointiselostuksen sisällön merkittävää rajaamista**, kun tarkasteltavien ympäristövaikutusten tulee olla todennäköisesti merkittäviä, eikä

yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ole enää tarpeen tarkastella. Etenkin yhteisvaikutusten huomiotta jättäminen altistaisi riskeille ekosysteemien toiminnan ennakoimattomasta muuttumisesta.

Muut lakiehdotukset

Muut kommentit

Nykyinen vuodesta 2010 voimassa ollut jako erillisiin valtion lupa- ja valvontaviranomaisiin on johtanut monissa tapauksissa pidentyneisiin ympäristölupahakemusten käsittelyaikoihin lupaviranomaisen odottaessa valvontaviranomaisen lausuntoa. Syke katsoo, että ehdotetussa mallissa käsittelyaikojen voi olettaa lyhenevän ainakin jossakin määrin viranomaisten sijaitessa samassa virastossa ja siitä seuraavien synergiaetujen seurauksena. Esitetyssä virastouudistuksessa on hyvät mahdollisuudet hakijoiden yhdenmukaisempaan ja kattavampaan neuvontaan erityisesti ennakkotapaamisten muodossa, minkä seurauksena lupahakemusten laatu paranisi ja sen myötä käsittelyajat lyhenisivät muun muassa täydennystarpeiden vähentyessä.

Syke pitää hyvänä asiana sitä, että nykyisten ympäristöasioiden yleisen edun valvojien eli ELY-keskusten valitusoikeus lupaviranomaisen päätöksistä säilyy jatkossa siten, että Lupa- ja valvontavirastoon perustetaan itsenäinen yksikkö yleisen edun valvomiseksi.

Syke haluaa kiinnittää huomiota mahdollisen virastouudistuksen toteuttamisen jälkeisiin Lupa- ja valvontaviraston ympäristö -vastuualueen resurssitarpeisiin, joita ei tule jatkossa vähentää. Ympäristöministeriön alaisten virastojen htv-määrä oli vuonna 2022 valtionhallinnon pienin (739 htv).

Myös muutoksenhakuelinten osalta on huolehdittava riittävästä henkilöresursseista, jotta käsittelyajat pysyvät kohtuullisina. Muutoin tavoite lupamenettelyn sujuvoittamisesta menetetään.

Yhden luukun lupapalveluiden onnistumisen kannalta olennaista on myös sähköisen palveluympäristön toimivuus. KEHA-keskuksen lisäksi Suomen ympäristökeskuksessa on tunnistettu noin 40 järjestelmää, joita aluehallintovirastot tällä hetkellä käyttävät. Uudistus vaikuttaa merkittävään määrään Syken tietojärjestelmiä ja -varantoja ja niihin liittyviä sopimuksia. Resurssitarve on vähintään 0,7 M euroa alustavien laskelmien mukaan. Tähän tarvitaan lisärahoitusta.

Tärkeää olisi, että näin merkittävän uudistuksen osalta tehdään myös huolellinen jälkiarvionti, sen arvioimiseksi ovatko uudistuksen tavoitteet toteutuneet ja mitkä ovat mahdolliset haittavaikutukset sekä jatkokehittämistarpeet.

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet Suomen ympäristökeskuksessa Mikko Attila, Petrus Kautto, Minna Pappila ja Anne Raunio.

Pääjohtaja   Leif Schulman
Hallintojohtaja   Terhi Wainio-Biese

Jakelu kirjaamo.ym@gov.fi
Tiedoksi Kirjaamo@syke.fi

